

Справка за оригиналните научни приноси
в публикациите на гл. ас. д-р Цветан Василев,
представени за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“
по професионално направление 2.1. Филология (Класически езици),
обявен от СУ „Св. Климент Охридски“ в ДВ, бр. 21 от 15 март 2022 г.

Научните приноси в публикациите, представени за участие в настоящия конкурс, се съсредоточават в следните области:

1. Езикови, палеографски и текстологични проучвания на латиноезични извори за историята на България.
2. Езикови и епиграфски проучвания на надписи на гръцки език от Османския период от историята на България.

Езикови, палеографски и текстологични проучвания на латиноезични извори за историята на България

Приноси на монографията *Василев, Ц. Petrus Deodatus / Петър Богдан - De Antiquitate paterni soli et de rebus Bulgaricis / За древността на бащината земя и за българските дела. Tomus secundus / Том втори. Трактатът „За древността на бащината земя и за българските дела“: палеография, текстология, език, София, 2020*, представена като хабилитационен труд:

- Трудът представлява първо по рода си цялостно филологическо изследване и представяне на ръкописа на трактата на Петър Богдан.
- Направен е палеографски анализ на ръкописа, в резултат на който се доказва, че ръкописът е препис, а не оригинал.
- Осъществен е текстологичен анализ, в резултат на който са установени множеството ползвани от автора източници.
- Направена е класификация на източниците по жанрове: исторически, църковно-исторически, църковно-географски, агиографски, догматични, „обща места“, картографски източници, пътеписи, документи, кореспонденция.
- Представен е пълен опис на източниците в хронологичен ред, включващ над 100 произведения от над 70 автора.

- Осъществен е езиков анализ на текста, в резултат на който са установени редица особености на авторския стил като:
 - a. Стремение за придържане към нормите на класическия латински език;
 - b. Влияния от езика на цитираните съчинения;
 - c. Очертаване на индивидуалния стил на автора въз основа на проучване на отклоненията от класическия синтаксис, представени чрез примери от текста.
- Въз основа на данните от ръкописа е издирено копие от брече за учредяването на кустодия България и Влахия от 10 юни 1624 г., съхранявано в архива на Конгрегацията за разпространение на вярата (Сигнатура APF, Fondo Vienna, vol. 2, f. 234r–235v.). Вж. *Василев, Ц. Копие от брече за учредяването на кустодия България и Влахия от 10 юни 1624 г. Новооткрит документ от Архива на Конгрегацията за разпространение на вярата. – В: Bednarska, K., Kruk, D., Popov, B., Saprikina, O., Speed, T. Terekhova, S., Tsonev, R., Wysocka, A. (Eds.), Contributions to the 23rd Annual Scientific Conference of the Association of Slavists (Polyslav). (под печат)*
- В първия том на двутомното издание е реализирано първо по рода си критично издание на латинския текст на първия исторически трактат в новата ни история, написан на латински език от архиепископ Петър Богдан Бакшич въз основа на данните на конволут № 689, съхраняван в Biblioteca Estense Universitaria, гр. Модена. Установени са и са приложени принципи на издание, съответстващи на текста, съхранен в един-единствен ръкопис (codex unicus). Осъществен е превод на съвременен български език. Направен е обширен коментар върху реалиите.
- Статията *Василев, Ц. Апостолическо писмо за назначението на Илия Маринов за Софийски епископ от 29 юли 1624 г. – Балканистичен форум 3, 2020, 224–235*, представя за първи път в превод и оригинал документ, цитиран частично в историческия трактат на Петър Богдан „За древността на бащината земя и за българските дела“. Публикацията му е принос към проучването на документалното наследство на българските католици от 17. в., наречен още Златен век в развитието на католицизма по българските земи.

Езикови и епиграфски проучвания на надписи на гръцки език от Османския период от историята на България.

Приноси на монографията *Василев, Ц. Гръцкият език в църквите със смесени надписи от XVII век в България. София, 2017:*

- За първи път в нашата хуманитаристика се предлага системно епиграфско описание, превод и коментар на 225 гръцки надписа, от които 121 свитъчни, от 18 църкви с двуезични надписи от 17. век в България, прилага се и пълна фотографска документация към епиграфския материал.
- Класификация на езиковите особености на посочените надписи, с езикови факти се онагледяват теоретични и обобщаващи езиковедски съчинения в областта на ранния новогръцки език, очертават се различни функционални регистри в употребата на гръцкия език през периода.
- За първи път се прави опит за възстановка на механизмите на писане на гръцки надписи в поствизантийското християнско изкуство на Балканите и се предлага класификация на типовете надписи в зависимост от различните стратегии, прилагани при съставянето на текстовете в стенописите.
- Направена е за първи път класификация и анализ на типовете езикови грешки в зависимост от механизма на писане и степента на владеене на гръцки език.
- За първи път се идентифицира и се характеризира явлението *биалфабетизъм*. Супралинеарни графеми – за първи път се прави анализ на употребата и функцията на кирилските и гръцките надредни знаци в гръцки стенописни надписи от поствизантийската епоха в България.
- Прави се опит да се дефинира функцията на гръцките текстове в изследваните надписи като част от общото визуално въздействие на стенописа и в контекста на общото сакрално послание на текста във взаимовръзката му със съответния образ.
- Предложената в монографията методология на проучване на гръцки надписи би могла да послужи за образец в системните проучвания и на други гръцки надписи от паметниците на църковната монументална живопис от поствизантийската епоха на Балканите.

Публикациите *Vasilev, T. A Byzantine Epigram in the Pictorial Cycle of Akathistos Hymn for the Virgin from the Narthex of Kremikovtzi Monastery St George (1493). – Scripta & e-*

Scripta, 16–17, 2017, 313–324; Vasilev, T. *Bilingualism in post-Byzantine Mural Inscriptions in Balkan Art: Historical Background and Functions*. – *Проблеми на изкуството*, 1, 2017, 45–51; Бакалова, Е., Ц. Василев. *Образите на св. Теодор Студит в България и техният балкански контекст*. – В: *Герои, култове, светци. Изкуствоведски четения 2015, 145–164*, са приноси разработки, изясняващи отделни аспекти от функционирането на гръцките надписи в сферата на монументалната християнска живопис от периода 15.–17. век по българските земи. Основният приносен акцент в тях е атрибуцията на епиграфския материал, което е и най-голямото предизвикателство пред филолога в областта на проучването на епиграфското културно наследство от Османския период.